

1944, september 20. Praha. — Prípís štátneho ministra K. H. Franka ríšskemu vodcovi SS H. Himmlerovi v Berlíne v záležitosti Henleinovho listu Bormannovi, obsahujúci Frankovo stanovisko k vojenským udalostiam na Slovensku.

Tajná ríšska vec!
Osobne! Do vlastných rúk!

Ríšsky vodca!

Potvrdzujem príjem Vášho zašifrovaného ďalekopisu z 18. 9. t. r.¹ a prosím, aby som smel k tejto záležitosti konštatovať ešte nasledovné:

Osud nemeckých národných skupín v Rumunsku a na Slovensku a jeho vplyv na Nemectvo v sudetskom priestore ma primáli, ako vyššieho vedúceho SS a polície v ríšskej župe Sudety, k rozhovoru so župným vedúcim Henleinom. Už predtým som sa rozhodol, vzhľadom na politické a vojenské následky, ktoré má situácia na Slovensku na Čechy a Moravu, vyžiadať si audienciu u vodcu. Keď som to pri príležitosti porady Henleinovi oznámil, považoval za správne pripojiť sa k ceste do vodcovho hlavného stanu. Chcel som Vás, ríšsky vodca, požiadať o radu ohľadom termínu u vodcu, nemohol som sa však s Vami ani raz telefonicky spojiť. Preto som nechal prostredníctvom SS-standartenführera dr. Giesa telefonicky zavolať SS-standartenführera dr. Brandta. K Henleinovmu listu ríšskemu vedúcemu Bormannovi som ani nedal podnet a až do predvčerajška som o ňom ani nevedel.

Vaša poznámka, ríšsky vodca, že Vám mám vo veci Slovenska písať, len keď sa vyskytnú nové hľadiská, ma oprávňuje k nasledovnému výkladu:

Keďže som presne poznal situáciu na Slovensku, dal som zostaviť 26. 8. t. r. v spolupráci s tunajším veliteľom vojenského okruhu a veliteľom zbraní SS v Čechách a na Morave dve bojové skupiny z časti vojenských oddielov, ktorých posádky sú v protektoráte, a to v čase, keď nemecké vyslanectvo v Bratislave považovalo situáciu za celkom pokojnú a bezpečnú. Po vyžiadaní rozhodnutia od Hlavného veliteľstva wehrmachtu a od SS-obergruppenführera Jüttnera, boli obidve tieto bojové skupiny — bojová skupina Schill s asi dvetisíc mužmi, bojová skupina Ohlen s asi tritisíc mužmi — 30. 8. t. r. nasadené na Slovensko. Okrem bojovej skupiny Schäfer, ktorá bola vydelená z armádnej skupiny Severná Ukrajina, a niekoľkých zašifrovaných rôt domobrany, sú z protektorátu uvoľnené sily jediné, ktoré sú na Slovensku nasadené. Proti nim bojuje nepriateľ, ktorý vytvára päť divízií a stále je posilňovaný cez Karpaty a vzdušnou cestou.

Považie, Ponitrie, Žilina a Ružomberok, ako aj spojovacie cesty medzi obidvo ma mestami sme síce prečesali, predsa ich však protivník denne prepadáva. Na tomto území sú bežne vyhadzované železničné trate, najdôležitejšie zbrojárske závody sú ohrozené. Podľa mojej mienky nemôžeme s našimi slabými silami s úspechom zaútočiť na protivníckove centrá (červené a československé). Pritom som osobne presvedčený o tom, že boľševik chce na základe veľkorysého plánu zaútočiť zo Slovenska do strednej ríše a pre tento účel a cieľ, ktorý sa mu vyplatí, nasadiť v najbližšom čase najväčšie sily. Ak už nemožno nasadiť ďalšie roty, tak sa musí nájsť iná cesta k náprave situácie.

Ja viem, ríšsky vodca, že máte dnes oveľa väčšie starosti. Prosím Vás však, aby ste mi uverili, že sme tu vôbec nestratili nervy. Plne Vám ručím za to, že na mojom území sa vytrvá až do konca. Len moje hlboké obavy o záujmy ríše v protekto-

¹ Viď dokument čís. 298.

544 ráte boli pohnútkou k tomu, že som na Vás naliehal a že ešte aj dnes považujem svoju audienciu u vodcu za potrebnú. Heil Hitler!

Vždy Váš F.²

SÚA Praha. S 110-12-145/2-4. Strojopisný priepis parafovaný Frankom. (Z nemčiny preložila HT.) — J. Tesař, „Dokumenty ke vztahu mezi Slovenským národním povstáním a českými zeměmi“. „Historie a vojenství“, 1964, příloha k čís. 3, s. 129—130.

322

1944, september 20.¹ [Banská Bystrica.] — Odpoveď predsedníctva Slovenskej národnej rady na telegram prezidenta Beneša, zaslaná rádiotelegraficky do Londýna.

VI 0920199/44

Pán Dr. Eduard Beneš, prezident ČSR, Londýn:

Na telegram došlý 14. septembra 1944² predsedníctvo SNR uznieslo sa na tomto:

Ad 1. Spolupráca s londýnskou vládou je želateľná. Všetmožno sa vynasnažíme, aby sme v zásadných otázkach postupovali jednotne, menovite pokiaľ by naše jednanie doma malo, alebo mohlo mať ohlas v spojeneckom zahraničí.

Ad 2. Vedenie odboja po vojenskej, administratívnej a hospodárskej stránke, vyžaduje denne okamžitého rozhodovania. Neni nám preto možné v týchto vnútorných otázkách obracať sa na vládu v Londýne už aj z technických dôvodov a nútení sme podľa potreby a okolností sami konať.

Ad 3. SNR ako aj všetky v nej zastúpené politické skupiny používajú každú vhodnú príležitosť, aby v tlači, rozhlasom a verejnými prejavmi zdôraznený bol náš cieľ: boj proti Nemcom, likvidovanie bývalého režimu a oslobodenie ČSR. Všetky politické skupiny jednomyselne sú za bratskú spoluprácu českého, slovenského a ukrajinského národa v ČSR.

Ad 4. Zahraničná pomoc, menovite pomoc anglo-amerického letectva, a dosadenie čs. jednotiek z SSSR dosiaľ vystali, ačkoľvek v zahraničí zodpovedné osoby ako napríklad minister Masaryk verejne o tejto pomoci hovoril. Toto pôsobí depresívne na obyvateľstvo i na armádu. Už štvrtý týždeň so skromnými silami držíme väčšinu oslobodeného územia proti technicky nezrovnateľne lepšie vybaveným nemeckým jednotkám. Opätovne a dôrazne žiadame, aby čs. vláda v Londýne podnikla všetky kroky, aby spojenecká pomoc bola nám urýchlene dodaná, lebo inak ničenie našich miest a drancovanie podnikov, vraždenie civilného obyvateľstva, ako aj značné obete na našich branných silách mohli by viesť ku katastrofe, ktorá by vec ČSR a spozúžitie Čechov a Slovákov vážne ohrozila. Sovietska pomoc prichádza, ovšem nie v miere, ktorá by našu situáciu podstatne zlepšila.

² Himmler odpovedal Frankovi 26. 9. 1944 týmto stručným ďalekopisom: „Milý príslušník strany Frank. Váš list som dostal. Že nestratíte nervy, to viem. Od SS-obergruppenführera dr. Kaltenbrunnera ste asi počuli o výzve k zahraničným robotníkom. Som presvedčený, že v týchto dňoch, najneskoršie v najbližších týždňoch, treba rátať s povstaním Čechov. Opatrenia sú nám obom jasné. Heil Hitler! Váš oddaný H. Himmler v. r.“ (SÚA Praha. S 110-12-145/1. Originál ďalekopisného záznamu. — Z nemčiny preložila HT.)

¹ Záznam je označený ako „zpráva ze dne 21. září 1944“. Datovali sme podľa čísla rádiogramu. Vo zväzku odpisov, ktoré tvoria prílohu k čj. HV 6500/tař. 44, je tento dokument datovaný 20. 9. 1944.

² Viď dokument čís. 258.